

ÁRA 200 KORONA

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 7200 K.
Félévre 3600 K. Negyedévre 1800 K.
Egyes szám ára ... 200 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 37. szám.

Vasárnap, szeptember 16.

A merkantilista önzés.

(*) A közvetítő spekulánsok önzésének kirívó példájával álltunk szemben a napokban. Az állam kénytelen volt a búzatermésfölösleg egészen elenyésző részét — 700 ezer métermászt — sürgősen eladni Svájcnak. Minden józan földművelő örömmel fogadta ezt a hírt, mert a kormány a magyar koronát mentette meg vele további zuhanásától,

de azért is, mert búzatermésünk egész fölöslegét liszt alakjában úgy sem tudjuk kivinni. Már pedig a bor sorsán megtanultuk, mit jelent az, ha valamely főtermény fölöslege a nyakunkon marad, mert nem tudjuk kivinni. Két okból is előnyös volt a búzakivitelre vonatkozó svájci megegyezés. Ennek dacára mi történt?! A földművelők hazafias belátással megnyugodva fogadták a dolgot, de nem úgy a nagymalmok és a

A japán császár tokiói nyaralója, amelyet a földrengés teljesen elpusztított. A parton a császár márványhajóra épített csónakháza.

gabonakereskedők. A merkantilista önzés a maga legridegebb formájában tört ki belőlük.

A nagymalmok kartellje föllázadt, hogy mi jogon merészkedik az állam örletlen gabonát kivinni az országból. Ez az üzleti kompánia, mely milliárdos olcsó hitelekkel élve az államtól s rontja spekulációjával a koronát, már el sem tudja képzelni az országot másként, mint az ő vazallusának. Ugy gondolkodnak, hogy nem ők vannak az országért, hanem megfordítva, az ország van értük. Azt követelik, hogy egy szem búza se menjen ki a külföldi piacra anélkül, hogy ők az örlési nyereséget ki nem veszik belőle. Már nem is akarnak tudni róla, hogy valaha is gabonát adhassunk el a külföldnek, hanem csak lisztet. A gazdák nem is tesznek ellene kifogást, sőt maguk is azt tartják, hogy lehetőleg liszt menjen ki az országból, hogy a malomipar virágozzék s benn maradjon a korpa, meg a munkabér. Igen ám, de a malomkartell hónapok óta alig tud, vagy nem akar kivinni lisztet. Ilyen körülmények között az állam nem nézheti ölbe tett kezekkel, mint megy a válság felé gabonatermelésünk a fölöslegnek fönnmaradásával. Másrészt békeidőben se csupán lisztet vittünk ki a külföldre, hanem sokkal több gabonát. A malomkartell önzése tehát nyilvánvaló: nem visz ki lisztet, mert a liszt árának idegen pénzben való megtartását akarja kizsarolni az államtól. Ezt pedig az állam nem teheti, mert akkor a devizaközpont megszűnik és a korona úgy jár, mint a német márka. De mikor nem visz ki lisztet, búzát se akar a malomkartell kiengedni, hogy minél olcsóbb legyen a búza s potom áron vásárolhassa össze a földművelőktől. Az államon is nyerekednek a nagymalmok, meg a földművelőkön is.

Sándor-Schlesinger Pál azt mondta, hogy bűn a svájci kormánnyal kötött szerződés a búzakivitelről. Mi viszont azt mondjuk, hogy bűn lenne engedni a malomkartell önző diktatúrájának. A gabonakereskedők is zajonganak, hogy miért nem ők közvetítették a búzát Svájcnak. Kiabálnak, hogy az állam rossz üzletet csinált. Bezzeg jó lenne az üzlet, mihelyt az ő közvetítésüket vette volna igénybe. Ezek is a nyomorult államon akarnak tovább hízni, míg ki nem szívják minden vérért. Mi pedig ép azért dicsérjük a kormány elhatározását, hogy minden közvetítőt kikapcsolt s a kiviteli üzlet hasznát teljesen az államnak biztosította. Ez nem tetszik a merkantilistáknak. A merkantilista önzés most mutatja ki a foga fehérét. Nem törődnek azzal, hogy az állammal mi történik, hanem csak a maguk kapzsi hasznát keresik még akkor is, mikor az állam halálosan beteg.

A gazdák méltán kifogásolhatnák a rendes viszonyok között, hogy a gabonakivitel haszna

legyen a mezőgazdaságé. De most, mikor az összeomlás veszedelmétől kellett megmenteni az országot, hazafias áldozatkészséggel engedik át a hasznot az államnak. A merkantilisták, akiknek közel sincs annyi jussuk a gabona hasznához, ép az ellenkezőjét csinálják. Ez a különbség a becsületes agrárius fölfogás és a merkantilista önzés között.

Budapest, szeptember 15.

Melyik ér többet? Az egyik nagybank elnöke cikket írt egy börzeujságba, amelyben arra biztatja a gazdákat, hogy minél gyorsabban adják el búzájukat és pénzükért vegyenek börzei részvényt papirokat, mert a részvényt papirok sokkal jobban emelkednek, mint a búza ára. Próbálja bizonyítani is ezt az állítást és kiszámítja, hogy január óta a legnevezetesebb részvényt papirok árfolyama 3780⁰/₀-kal emelkedett, míg a búza ára csak 780⁰/₀-kal lett magasabb. Mindez igaz. De elhallgatja a bankdirektor úr, hogy míg a búza valóságos érték, amelyet csak az elemi kár pusztíthat el, addig a börzei papirok árfolyama mesterséges valami, amelyet a spekuláció ép úgy semmivé tehet, mint ahogy fel emelt. A börzei papirok ára csak addig emelkedik, míg többen vannak a vevők, mint az eladók. Mihelyt többen el akarják adni a papirokat, egyszerre leesik azoknak az értéke s a képzelt gazdagok szétpukkan, ha a gyermek luftballonja. Az ilyen potemkin-vagyon ígéretésével nem lehet a gazdákat lépre csalni. Mi sem biztatjuk a gazdákat, hogy tartsák vissza minden búzájukat, de arra kénytelenek vagyunk figyelmeztetni a gazdákat, hogy bankár urak szándékai nagyon átlátszóak: tömeges eladásra csábítani a gazdákat, hogy leszálljon a búza ára s olcsón összevásárolhassa a börzei közvetítők hada. Ha majd a kezükben lesz az olcsó búza, gondoskodnak megint az árának a felhajtásáról.

*

A jó bornak nem kell cégér! Így mondja a nóta, de így mutatja az élet is. A szobatudósok és spekulánsok már elporentálták a magyar szőlőtermelést, hogy tönkremegy. A szenvedélyesebb politikusok meg a kormányzat elleni agitációra használták föl, hogy a borárak nem emelkedtek. Bölcsek elgondolással gyűlésekre hívták össze a szőlőgazdákat s minden bajnak okává megettve «az átkos kormányt», nagy hangon követelték, hogy a kormány azonnal indítsa meg a borkivittel. Azzal már nem törődtek, hogy hívba akarja az «átkos kormány» kivinni a bort, ha a külföld nem veszi meg. A földművelésügyi minisztérium természetesen nem követhette a hordópolitikusok bölcsek követelését, hanem hozzájárult az új bortörvény megszerkesztéséhez. Az új törvényjavaslatban gondoskodik arról, hogy a külföldi ízlésnek megfelelően lehessen feldolgozva értékesíteni. Részben ennek az előre jónak ígérkező törvénynek, részben a minisztérium azon törekvésének, hogy a borkivitel kereskedelmi tárgyalások útján megkönnyíttessék, lett az eredménye, hogy a magyar bor ára az utóbbi hetekben újra emelkedik. Már ezer koronán alul alig van bor. A magyar borért ismét jó pénzt fognak adni s nem kell tőle tartani, hogy elérteketlenedik. Kár volt olyan lármát csapni, hiszen a magyar bornak mindig meg lesz a belső értéke: a magyar bornak nem kell cégér!

*

A búza mint üzlet. Kétségtelen, hogy az állam a «svájci» búzakivitellel jelentékeny összeget nyert. Nyerte azon a módon, hogy a búzafölösleg kivitelle előtt elzárta a határt, a mesterségesen lenyomott árakon készleteket vásárolt s megadván magának a kiviteli jogot, az olcsón vett gabonát világparitásos árakon helyezte el. Hiszen szüksége volt rá, nem irigyeljük a hasznát. De hol van az osztó igazság abban, hogy az állam mindég csak a mezőgazdaság bőrén nyerjen és a termelőktől elvont haszonnal foltozza a pénzügyi repedéseket? Mindenesetre reméljük és várjuk, hogy az állam a mezőgazdaság bőrén szerzett ezermilliókat elsősorban a mezőgazdaság támogatására fogja fordítani. Ez az egyik

kívánságunk. A másik pedig az, hogy szüntesse meg az állam a terménykiviteli monopóliumot. Mert a liszt kivételre jogosult malomérdekeltség is monopóliumot gyakorol. Miért nyomják éppen csak a gazdatermelőket a monopóliumok, amikor más vonalon szabad a vásár? Sokáig nem lehet bírni azt a rendet, hogy a gazda a maga terményeiért a világpiacon árak felét kapja, a szükséges cikkeket pedig világpiacon árakon felül fizesse. Hogyan alakuljanak ki ilyen viszonyok között egészséges mezőgazdasági munkabérek? Amit a belső szükséglet levonása után ki lehet vinni, azt vigye ki a legügyesebb és ossza meg a hasznot a termelőkkel, akik a maguk milliónyi számával magát az országot jelentik.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Bethlen István gróf miniszterelnök és Daruváry Géza külügyminiszter Genfben tanácskozást folytattak Benes cseh külügyminiszterrel. A megbeszélést kiterjesztették mindazokra a kérdésekre, amelyek a két ország között időszerűek. A tárgyalást folytatják és szöbake-rülnek a Magyarország talpra-állításaival kapcsolatos pénzügyi kérdések is. A miniszterelnök és a külügyminiszter tárgyaltak Nincsics szerb külügyminiszterrel is és vizsgálat tárgyává tették a két ország egymáshoz közeledésének módját. Ezen a megbeszélésen megállapodás történt, hogy előkészítik a tárgyalásokat a függő kérdések, elsősorban a gazdasági és kereskedelmi kérdések megoldásáról. A magyar miniszterek látogatást tettek Ishii párisi japán nagykövetnél, aki jelenleg Genfben időzik és a magyar nemzet nevében részvétüket fejezték ki Japán szerencsétlensége fölött.

Bud János közlekedési miniszter a nemzetgyűlésen nyilatkozott arról a szerződésről, amelyet a magyar kormány hétezer vagón gabona szállítására a svájci kormánnyal kötött. Hosszú idő óta ez az első szerződés, amelyet a két kormány mindenféle közvetítés nélkül kötött. A svájci kormány, méltányolva az ország nehéz gazdasági helyzetét, ötszázalékkal előlegezte a vásárolt gabona árát és a magyar kormány december 15-ig köteles a megállapított mennyiségek szállítására. Az állam megbízásából a Futura bonyolítja le a szállítást.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter a nemzetgyűlésen benyújtotta a tejtermékeknek állami ellenőrzéssel való ellátásáról szóló törvényjavaslatot. Erre a javaslatra tejgazdaságunk jövő fejlődésének biztosítása érdekében volt szükség. Ha a meglévő tehénállományunk tejeslését darabonként és naponként csak egyetlen liter tejjel tudjuk fokozni, ez évente 300 millió liter tejet és a mai termelőárat alapul véve, ötvenmillió aranykoronát jelent.

A személyszállító automobiloknak az inségenyhítő mozgalom céljára való megadóztatásáról szóló törvényjavaslat értelmében minden személyszállító autómobiltulajdonos minden egyes autó után tartozik inségadót fizetni. Az inségadóból a pénzügyminiszter két és félmilliárd korona bevételt vár.

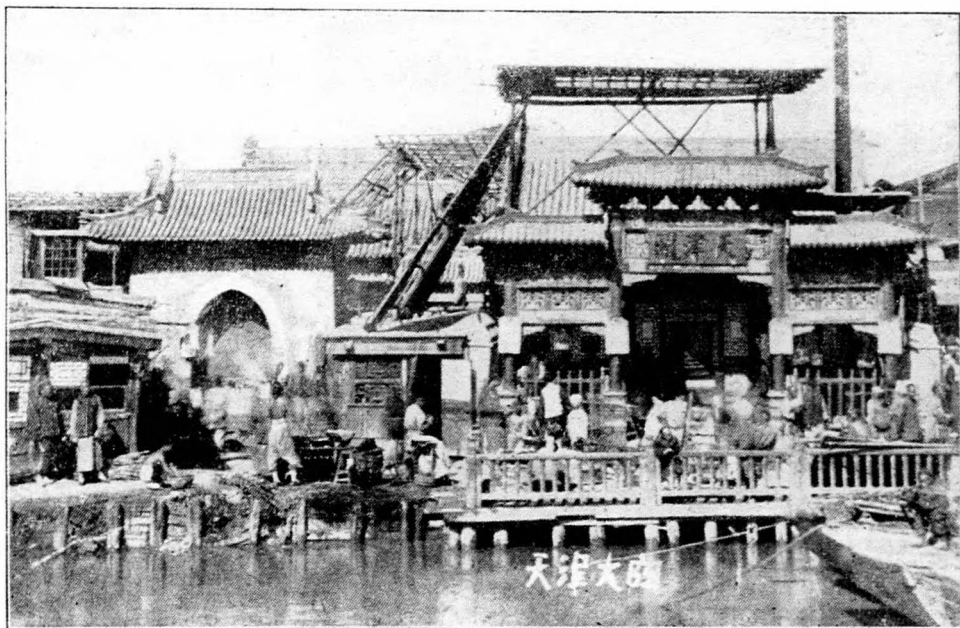
A nemzetgyűlés részleteiben is elfogadta a tisztviselői létszámcsökkentésről szóló javaslatot.

MEZŐGAZDASÁG

A kereskedelmi nitrogéntrágyák és foszfortrágyák ismertetése.

Irta: Windisch Richárd dr.

A nitrogéntrágyák. Ezek részben salétromsavas, részben ammoniákegyületek alakjában tartalmazzák a nitrogént. Az előbbi csoportba tartoznak a chilisalétrom, a mész, más néven a norvégsalétrom, az ammoniáksalétrom, az utóbbi csoportba tartoznak a kénsavas, a szénsavas, a sósavas ammoniák. A nitrogéntrágyák közé tartoznak még a mész-nitrogén, a nitrogénmész, valamint a legújabbban gyárilag előállított hügyany — carbamid — ez az utóbbi salétromsavas vegyülete. A chilei salétromot konyhasóval keverten a természetben találjuk. Dél-Amerika nyugoti partvidéki államaiban óriási területeken fordul elő. Ott kibányásszák, a helyszínen vízben feloldják, üleptik és kristályosítják. Lehetőleg annyira megtisztítják, hogy csak 5% idegen anyag ma-

Részlet Yokohama japán kikötőből, amely a földrengés következtében romhalmazzá vált.

radjon benne, majd a napon megszártítják és zsákokba csomagolva forgalomba hozzák. Ez sárgás fehérszínű, a közönséges, durván megdarált sóhoz hasonló külsejű. A levegőből könnyen nedvességet vesz magába és vagy összecsomósodik, vagy szét is folyik. Nitrogéntartalma közel 16%.

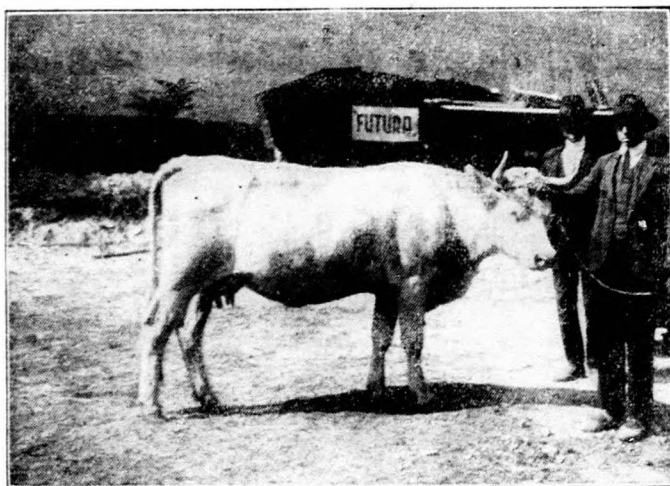
Ujabbban mesterségesen is gyártják úgy, hogy a salétromsavat megfelelő mennyiségű szódával hozzák össze és azután kristályosítják. Németországban gyárilag készítik és német nátronsalétrom néven árúsítják.

Ha pedig megfelelő mennyiségű mészkevel, vagy ammoniákkal hozzák össze a salétromsavat, akkor mészsálétrom, illetve ammoniáksalétrom keletkezik. Előbbi kereskedelmi mennyiségben mintegy 13%, utóbbi közel 34-50% nitrogént tartalmaz. A mészsálétrom 25 egészen 44% meszet is tartalmaz, ami függ gyártási módjától. Ezért mészben szegény és savanyútermészetű talajokra való különösebben. A mészsálétrom csekély mennyiségben istállók és illemhelyek falain fehérszínű apró kristálykák alakjában található, mint kivirágzás. Ezért nevezik falsalétromnak is.

Ha megfelelő mennyiségű szénsavval, kénsavval, sósavval hozzák össze a lugos természetű ammoniákat és befözve az oldatokat kristályosítják, szénsavas, kénsavas, sósavas ammoniá-

kot kapunk. A szénsavas, illetve kénsavas ammoniák nitrogén-tartalma 17%, illetve 20%, a sósavas ammoniák 25% nitrogént tartalmaz. Trágyázási célokra legnagyobb mennyiségben a kénsavas ammoniákat gyártják. A világítógáz gyártásánál az ammoniák melléktermék s ebből és kénsavval gyártják eme trágyafélét. Ez apró zöldes vagy sárgászöldes színű kristálykából áll. Víz könnyen oldja, levegőn szárazhelyen eláll és meg nem változik.

A foszfortrágyák. A növényi szervezet felépítéséhez okvetlenül szükséges és semmi mással nem pótolható foszfort a növényeknek foszforsavas sók alakjában adjuk. A foszfor-sav sóit együttesen foszfátoknak mondjuk és közülök trágyázási szempontból a legfontosabbak a mészfoszfatjai. Ilyet háromfélet jól ismerünk. Mindegyik összetétele más és más s ezért trágyaértékük sem egyforma. 1. Az apatit, a koproliit, a foszforit nevű ásványok főrészt olyan mészfoszfatot tartalmaznak, amely *vízben nem*, hanem csak erősebb savakban oldható. A csontok főalkotórésze is ez a mészfoszfat. 2. Van olyan mészfoszfat is, amely vízben szintén nem, *de már gyenge savakban* feloldódik. Sőt ismerünk olyan mészfoszfatot is, amely *vízben nagyon könnyen feloldódik*. E legutolsót ama kereskedelmi trágyákban találjuk, amelyek „szuperfoszfátok” elnevezésén ismeretesek.

Kövecses Péter koronói kiscgazda 4 éves tehene, amely a győri kiállításon I-ső díjat nyert. A tehén évente 5000 liter tejet ad.

Az 1. alatt említettek trágyázásra eredeti állapotukban csak kivételesen, rendkívüli körülmények között használjuk. Közülök egyik-másik különleges módon előkészítve és kezelve, mint trágya használatos, többnyire azonban szuperfoszfátgyártásra használatnak fel. Az eme nyers anyagokból gyártott szuperfoszfátok ásványiaknak nevezetnek. Csontokból, továbbá csontszénből is készítenek szuperfoszfátot. Előbbi a csontliszt, utóbbi a spódiumsziperfoszfát.

A szuperfoszfátgyártás lényege az, hogy a vízben oldhatatlan foszforsavas meszet tartalmazó finomra megőrölt nyersanyagokat megfelelő mennyiségű kénsavval, vagy foszforsavval jól összekeverik, majd szárítják és finomra megőrlik. Ezáltal a *vízben nem oldható* foszforsavas mészfoszfat *vízben könnyen oldhatóvá* — vízben oldható foszforsavas mészé — válik. Ha eme kezeléshez, amelyet műnyelven feltárásnak nevezünk, kénsavat használunk, gipsz is keletkezik, a kész termék neve pedig ásvány csontliszt-, spódiumsziperfoszfát, aszerint, minő nyersanyagból indultunk ki. Ez utóbb említett szuperfoszfátok 16—20% vízben oldható foszforsavanhydridet tartalmaznak és ezenkívül mindig gipszet is.

Ha pedig a feltárást foszforsavval történt, gipsz nem keletkezik, a kész termék vízben oldható foszforsavtartalma pedig 42—44%. Ezek az u. n. kettős szuperfoszfátok.

A magyarországi viszonyok között a szuperfoszfátok a legfontosabb mesterséges trágyák.

A foszforsavtartalmú vasérczek feldolgozásánál olyan vasat kapnak, amely foszfortartalmú. Az ilyen nem jó minőségű, miután a foszfortartalom törékenyvé teszi a vasat. Ha megolvastjuk a foszfortartalmú vasat és azon át égetett mészfoszfor jelenlétében levegőt fújtatunk, a foszfor elég foszforsavvá, amely egyesül a mésszel. Salakhoz hasonló feketeszínű tömeg képződik, amely méssen, silíciumon, kénen és vason kívül több-kevesebb foszforsavas meszet tartalmaz. Lehűlés után lisztfinomságúvá örlik meg ezt. E készítmény is foszforsavas mésztartalmú műtrágya, amely a kereskedelemben *Thomas-salak* néven szerepel. Ennek foszforsava vízben nem oldódik és ezért lassú hatású trágya, mint a szuperfoszfátok akármelyike. Szőlők, rétek, legelők trágyázására használják, savanyú természetű talajok megjavítására is.

Csontokból készülnek a különféle csontlisztek is. Az állati csont több-kevesebb zsírt, enyvet adó anyagokat és elég sok foszforsavmeszet tartalmaz. Az enyvet adó anyagok nitrogéntartalmúak. A csontokban levő zsír trágyázási szempontokból értéktelen. Jelenléte még annyiban is káros, mert meggátolja a csontok elkorhadását. Ha valaminő zsírdoldó folyadékkal, pl. benzinnel, a csontokból tejesen kioldjuk a zsíradékot s az ily módon zsírtalanított csontokat, amilyen finomra csak lehetséges, megőröljük, az u. n. normális csontlisztet kapjuk, amely 20—22% foszforsavon felül közel 5% nitrogént is tartalmaz.

Lehet a csontokból a zsíron kívül elvonni részben vagy teljesen az enyvet adó alkatrészeket is. Ezáltal a maradék mindjobban felhasználhatóvá, finomabbra megőrölhetővé válik. Ezuton a csontliszt nitrogéntartalma csökken, foszfor-savtartalma pedig emelkedik. Az ezen előkészítéssel készült csontlisztek elnevezésén szerepelnek. Előbbi 3—4%, utóbbi 1—1,50% nitrogént tartalmaz, foszforsavtartalma pedig 22—24%, illetve 27—30%.

A nemesített búzafajtákról.

Irtá: Grabner Emil.

A legjobb művelés esetén is csak akkor nyerhetünk jó búzaterméseket, ha egyúttal jó *búzafajtát* is vetünk, mert csak a termőképes, egyúttal rozsdálló és kellő időben beérő búzafajták képesek a jobb művelést megfelelően nagyobb terméssel hasznosítani.

Ezek a nemesített búzafajták. De ezekből is többféle van. Nemcsak annyiban, hogy különböző nemesítők hoznak nemesített búzavetőmagot forgalomba, így például rendelkezésünkre állanak a *Székiács*, a *hatvani*, *bánkúti*, újabban az *ozorai*, *zalaszenti* és *magyaróvári* búzafajták, hanem egyúttal abban is, hogy mindegyik nemesítőnek *többféle* búzafajtája van. Így például különböző fokban szilárd szalmájú, igénytelen és bőventermő, korai és késői stb. búzafajták állanak rendelkezésünkre, mert egyik helyen az egyik, más helyen a másik a megfelelőbb.

Ezek közül a gazda úgy választhatja ki a legmegfelelőbbet, hogy 2—3, esetleg 4 nemesített búzafajtával *próbatermelést* állít be. Kisebb gazdák ezt úgy végezhetik, hogy hárman-négyen társulnak és mindegyikük csak egy, de más-más búzafajtával állít be ilyen próbavetést, — a régi fajtát is mellévetve — azután azt a búzafajtát vetik együttesen, amely a legjobbnak bizonyult.

Ilyen próbavetésekkel kikereshetjük a *viszonyaink között legjobban megfelelő* búzafajtát és ezt nagyban termelve, a búzaterméseinket jelentékenyen fokozhatjuk, mert a tapasztalatok szerint a jól megválasztott nemesített búzafajta kat. holdanként 2—3 q, kedvező esetben ennél is nagyobb termést adhat.

Arra, hogy ilyen próbavetésre a legmegfelelőbb búzafajtát szerezhessünk be, legjobb, ha közülük a búzanemesítővel, hogy milyen tájon, milyen elővetemény után, milyen trágyázású földben termeljük a búzát. Milyen búzafajtát termeltünk eddig, milyen eredménnyel, annak milyen előnyét, vagy hátrányát tapasztaltuk, milyen kívánságaink vannak az új búzafajtákkal szemben.

Ilyen alapon az egyes nemesítők képesek kijelölni azokat a búzafajtákat, amelyek az adott viszonyok között leginkább beválhatnak és ha ezeket nem vetjük rosszabb viszonyok között, mint a régi fajtát, akkor azok emezzel szemben jobb és biztosabb termést szolgáltatnak.

Miután a jól megválasztott nemesített búzafajtákkal nagyon jelentékeny mértékben fokozhatjuk a búzaterméseinket, érdemes ilyenfajta kipróbálásokat foglalkozni, de arra is vigyáznunk kell, hogy a *vetőmagot közvetlenül a nemesítőtől szerezzük be*, mert a másod-, harmadkézből vásárolt vetőmag már sok esetben nem az, aminek lennie kell és ha ilyen után nem nyerünk jó eredményt, akkor azért csak önmagunkat okolhatjuk.

Sokan sajnálják a nemesített vetőmagért a 40% os vetőmagfelárat és ezenfelül a vasúti fuvardíjat is fizetni. Ez pedig nem jó okoskodás, mert ha a vásárolt vetőmag 50—60 kg.-al többet terem, az már megtéríti ezt a költséget és amennyivel ezen felül többet terem, az már tiszta haszon.

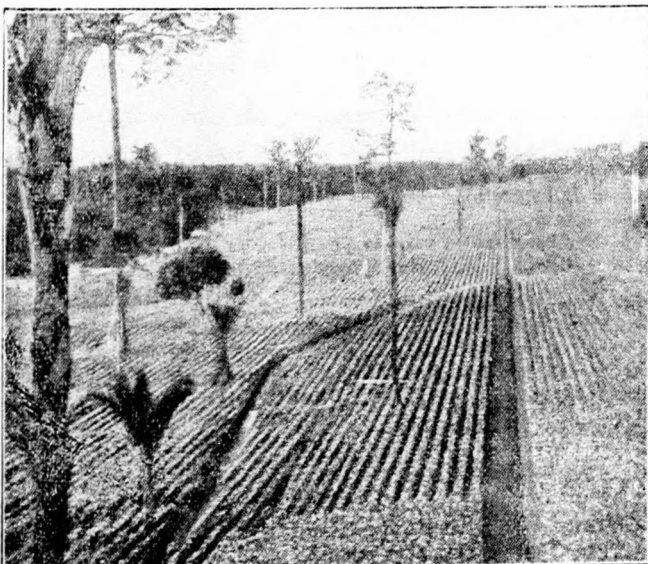
Ujabbán még az is nagyon megkönnyíti a jó vetőmag beszerzését, hogy a terményárak, pénzünk értékének leromlása következtében, folytonosan emelkednek. Ennek folytán a a legutóbbi években az volt a helyzet, hogy aki augusztus, vagy szeptember havában vetőmaggabonát vásárolt, az ehelyett megmaradt gabonáját néhány hónap múlva sokkal drágábban adhatta el, mint ahogyan a vetőmagot *felárral és fuvar-költséggel* együtt fizette. Így tehát már ezen is nyert és ezenfelül ingyen nyerte a termésobbletet.

Furcsa dolog ez, de így van és ez a mai viszonyok következménye. Ezért érdemes a nemesített vetőmagvakat beszerezni, de fődolog, hogy *csak jó fajtákat* vásároljunk, mert a silány vetőmagra, még az utóbbi számítás ellenére is, kár pénzt vesztegetni.

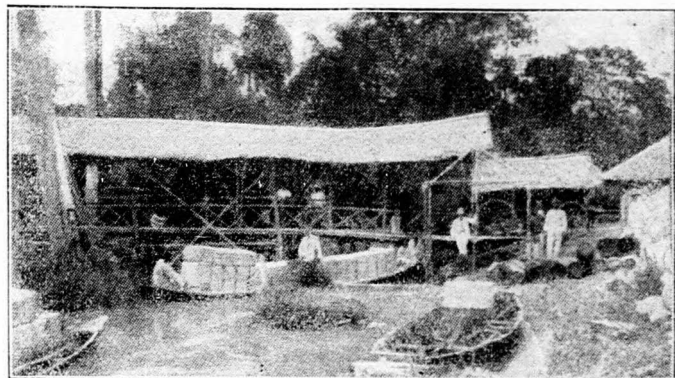

Fehérborkészítés kék szőlőből. Ha a kék szőlőből nem akarunk vörösbort készíteni, vagy a szőlő rothadt, vagy éretlen s így vörösbort készítésére nem alkalmas, akkor a zúzás után azonnal és gyorsan sajtoljuk ki. A munkának azonban gyorsan kell végbemennie; még így is a sajtóból kikerülő mustnak csak az eleje lesz fehér, a későbbi sajtolás már sötétebb színű lesz. Kék szőlőből igen tiszta fehérbort csak úgy tudunk készíteni, ha a fürtöket minden zúzás nélkül a sajtóba tesszük és azonnal kisajtoljuk. Az így nyert must lesz csak egészen színtelen. A törkölyt azután a második sajtolás előtt zúzzuk meg, mikor is világozpiros, vagy sillerbort nyerünk. Amennyire lehet, a kék szőlőnek fehérborrá való feldolgozását hűvös időben, vagy korán reggel végezzük, mikor is az erjedés nehezebben indul meg.

Ártalmasak-e a méhek a szőlőben? Újabb felfogás szerint nem; mert a méh az ép szőlőbogyót kikezdeni nem tudja. Ő csak a darázs által megkezdettnek belsejét hordja haza. Ezzel már kárt nem okoz, sőt használ, mert a sérült bogyó rothadását, ecdetesedését megelőzi. A méh tehát nem ártalmas, hanem csak a darázs!

Dohánytelep Sumatra szigetén

A dohány elszállítása Sumatráról az óceánjáró gőzökre.

A vetőmag mennyisége. A vetőmag legkedvezőbb mennyiségét (pl. búzánál és rozsánál 90—110 liter egy kat. holdra) már rég tapasztalati úton megállapították. Ezen mennyiséget túllépni, vagy takarékoságból erősen csökkenteni nem szabad. Ha sok magot vetünk egy bizonyos területre, akkor túlsűrű lesz a vetés, mikor is az egyes növényekre kevés tápanyag és víz jut a talajból, másrészt egymástól elfogják a sűrűen álló növények a levegőt és az éltető napsugarat. Ezért a sűrű vetésben álló növények szára vékony, halvány, gyenge lesz (a vetés könnyen megdül) és a szárazságtól is sokat szenved. Viszont a túlrítka vetésben felburjánzának a gyomok. A kellő sűrűség érdekében jó szem előtt tartani a vetőmagmennyiség megállapításánál a következőket is: Minél nagyobbak a szemek, annál többet kell számítani egy holdra. Termékenyebb talajra és korábbi vetésnél kevesebb is elegendő lesz, mert gazdagabb lesz a bokrozódás. Hidegebb éghajlat alatt is több vetőmag kell, mint melegebb klíma alatt. Takarmánynak (pl. rozsából, borsóból stb.) többet kell vetni, mint magtermelés céljából eszközölt vetésnél. Csávázott magból is jó lesz valamivel többet számítani, mert a szemmel alig látható finom repedéseken is esetleg behatol a csávázó mérég és egyes csirákat megöl. Természetesen több magot kell elhinteni az olyanból is, melynél meggyőződünk a csökkent csirázóképességről.

Uj szer a gabonaüszög ellen. Bodnár János dr. egyetemi tanár, a Mezőgazdasági Biochemiai Intézet igazgatója, hosszas kísérletezés után a gabonaüszög elleni védekezésre új csávázószert fedezett fel. Köztudomású, hogy hazánkban az üszögdárosodás a mai pénzértékben a 200—300 milliárd koronát is meghaladja s e károsodás ellen gazdáink csak szórványosan és legtöbbször felületesen védekeztek. Ezideig az általánosan használt védekezésszer az üszög ellen a rézgálic volt. A rézgálicnak azonban sok hátrányos tulajdonsága van, amely általános elterjedését megakadályozta, úgyszintén nem tudtak nagyobb elterjedésre szertenni a nyugati államokban használt drága és mérges higany-csávázószerek. Éppen ezért nagy jelentősége van Bodnár dr. felfedezésének, amely szerint oly készítményt hoz forgalomba, amely feltétlenül biztos üszögölő-képessége mellett nem bántja a vetőmag csiraképességét és a gazdák által is könnyen beszerezhető lesz. A földművelésügyi minisztérium gyógy- és ipari növényforgalmi irodájának növényvédelmi osztálya tárgyalásokat folytat egyik hazai nagy vegyészeti gyárral az új szernek a gazdák körébe való bevezetése és elterjesztése iránt s remélhető, hogy az új szer már az ideai vetőmag-csávázáshoz beszerezhető lesz.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Közszerzeményből férjemet illető részt jogukban volt-e a testvéreknek eladni még a hagyatéki tárgyalás előtt. Visszakövetelhetem-e a vevőtől, mivel én semmiféle kéziratot nem adtam? (B. R. Turkeve.) — **Felelet.** Az eladás folytán a vevők a tulajdonjogot megszerezték, de telekkönyvön kívül. Ha ön nem írta alá a szerződést, akkor az az ön részét nem érinti.

Kérdés. A pap, kántor, harangozó és a község között egyezés jött létre 1907. évben, hogy az addig természetben fizetett párbért készpénzben fizeljük. Most a papunk nem akarja elfogadni a párbérváltást s a régi természetbeni párbért kéri. Jogosan kéri-e ezt, vagy sem? (Sz. J.) — **Felelet.** Ha a párbérmegváltási egyezséget a felsőbb hatóságok annak idején jóváhagyták, akkor bírói úton fel-emeltethetik a párbérijogosultak, ha pedig nincs jóváhagyva, úgy kérhetik a régi természetbeni járandóságot. A pénzérték csökkenése folytán feltétlenül módosítani kell a párbérijárandóság nagyságát.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Törvényjavaslat készül a vadvizek lecsapolásáról.

Országunk területén minden évben megismétlődő veszedelmet jelentenek a vadvizek. Az előtött nagykiterjedésű földeken aztán minden gazdálkodás hiábavaló, mert az őszi esőzések nyomán feltörő vadvizek mindent tönkretesznek. Évenként több milliárdra menő kárt okoz a vadvizek pusztítása az országnak. A földművelésügyi minisztérium a vadvizek terület felülvizsgálására már régebben Szegedre küldte Udránszky József műszaki tanácsost, aki szakszerű javaslatot dolgozott ki a vadvizek levezetési munkálataira.

Most Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter maga tanulmányozta át ezt a javaslattervezetet és elhatározta, hogy a javaslat alapján megbízást ad a vadvizek lecsapolására. A lecsapolás munkáját a kormány az ármentesítő társaságokra bízta és a költségekre megfelelő állami segítséget nyújt nekik. Udránszky javaslatának megfelelően a vadvizek levezetéséről külön törvényjavaslat is készül, melynek törvényhozási letárgyalása után rövidesen megkezdik a lecsapolás munkáját.

Milanóban nemzetközi tejipari kiállítást rendeznek.

Az olasz kormány a gazdasági körök élénk támogatásával november havában Milanóban nemzetközi tejipari kiállítást rendez. A nemzetközi kiállítás védnöke az olasz király, a trónörökös és Mussolini miniszterelnök, az intézőbizottságban Magyarországot Náray Andor gazdasági akadémiai tanár képviseli. A kiállítás főbb osztályai: 1. A tejipar legújabb vívmányai. Tudományos előadások, kémiai és baktériológiai eszközök, szervezkedés, szövetkezési tejjgazdaság, statisztika, törvényalkotás, védjegyek stb. 2. Gépek és eszközök. Tejtöbbletermelés. Gyűjtés, mérés és szállítás. A tej megőrzése, hűtés, pastörizálás. Vajgyártás. Sajtgyártás és segédesszközei, oltóanyagok, festékeszközök, kulturák. 3. A tej és termékei: friss tej városi tejjelállítás, konzervtejt, tejpor, sterilizált tej, kondenzált tej, betegek és gyermekek teje. Yoghurt stb. Friss és konzervált vaj, művaj (Margarin stb.). Sajtok: puha- és keménysajtok, juh- és kecskesajt, soványsajt, margarinsajt. Különböző készítmények: Casein, laktose, tejliszt, tejsokoládé, biscuit. Sajt és vajkereskedelem, csomagolás. (Palackok, ládák, papír, karton, kosarak stb.)

Simmenthali bikákat hozat be a földművelésügyi minisztérium.

A földművelésügyi minisztérium megbízása folytán a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tárgyalásokat folytat külföldön tenyészbikák behozatala tárgyában. A gazdák megrendelése alapján eddig mintegy 100–150 simmenthali bika behozataláról van szó, aminek az ára 100–150 vagón búza lenne. Ez a tenyészállatvásárlás már ősz felé lebonyolódik. Vass Lajos, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének igazgatója néhány nap múlva Svájcba utazik szakértők kíséretében és beszerzi a szükséges mennyiségű bikát. Egy tenyészállatnak az ára a budapesti tenyészállatvásár telepéről egy vagón búza lesz. A vásár a földművelésügyi minisztérium ellenőrzése mellett történik.

Felémlik a szesz kincstári árrészesedését.

A pénzügyminiszter újra szabályozta a kincstári szeszadást árrészesedést. E szerint 2510 korona kincstári árrészesedés fizetendő hektoliterfokonként az államkincstárba, ha a fogyasztási adó alá eső szesz megadózza kerül forgalomba, ugyanennyi fizetendő a külföldről behozott égetett szeszfordadékok után, valamint a termelési adó alá eső szeszfordók is a szabadon kívül ezt az összeget kötelesek kincstári árrészesedés fejében fizetni. A szabadforgalomba átment mindenemű égetett szeszfordadék után kincstári pótrészesedés fejében a birtokos hektoliterfokonként 1035 koronát köteles fizetni.

Drágább lett a cukor.

A kincstári haszonrész emelkedése folytán az elmúlt héten a cukor ismét drágább lett. A kristálycukor kilója 6100, kockacukor kilója pedig 6270 korona.

Panamák a felvidéki földreform körül.

Egyik cseh lap arról ír, hogy a felvidéki földbirtokhivatal által kezdeményezett és foganatosított parcellázások alkalmával tömérdek panama, csalás és különféle visszaélés történt. Az egyházi nagybirtok magánparcellázása alkalmával a 4000 holdat kitevő birtok tulajdonosának holdanként 1200 koronát fizettek s a birtok holdját 4000 koronáért adták el azok, a «jó összekötésekkkel» rendelkező egyének, akik a parcellázásra az engedélyt maguknak megszerezték. Gessay Tamás, az amerikai tót liga pozsonyi fiókjának vezetője, engedélyt kapott Apponyi Albert gróf több ezer holdas birtokának parcellázására s fizetett holdanként 1600 koronát s a lapokban hirdetését tett közzé, hogy a birtok holdját 4000 koronával árusítja. A dunalétei nagybirtok tulajdonosa, hogy birtokát a parcellázási rablástól megkímélje, kénytelen volt a parcellázás elhalasztásáért Baar miniszteri tanácsosnak 100.000 koronát, a gyarmatosítási előadónak 30.000 koronát fizetni, 10.000 koronát pedig az ügyvédnek, aki az «üzletet» közvetítette. Micsura Márton, volt felvidéki miniszteri sógora, megkapta a Popper-féle hosszúréti erdőseget parcellázás végett, pedig a község is meg akarta vásárolni. A vevő az utolsó szálig kiirtotta az erdőt s a fát eladta, holott a fennálló törvények értelmében csak egy részét lett volna szabad kivágnatni.

Három vagón búzát adományozott egy kiscgazda Nagykőrösnek.

Székely László nagykőrösi kiscgazda három vagón tiszta búzát ajánlott fel a városnak az ott felépítendő gőzfürdő céljára.

Törvényjavaslat a tejtermékeknek állami ellenőrzéssel való ellátásáról.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter a nemzetgyűlésen benyújtotta a tejtermékeknek állami ellenőrzéssel való ellátásáról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat felhatalmazza a földművelésügyi minisztert, hogy a hazai tejtermékek külföldi hírnevének emelése és kelendőségének fokozása végett állami ellenőrzés alatt készült belföldi tejtermékeket forgalombahozataluk előtt állami ellenőrzéssel látassa el. Állami ellenőrzőjegyek csak az oly folyamodó kaphat, akinek megfelelően berendezett és felszerelt tejjgazdasága, telepe, illetve üze me van és vagy maga kellő szakismerettel rendelkezik, vagy állandóan megfelelő szakembert alkalmaz. Az ellenőrzőállomás tennivalóinak ellátására a földművelésügyi miniszter a magyar királyi országos kémiai intézetet, a magyar királyi tejkísérleti állomást, vagy más alkalmas állami intézetet jelöl ki. Az állami ellenőrző jegy a magyar szent korona ábrázolása, amely felül «állami ellenőrzés alatt készült» felirással van ellátva. Az állami ellenőrzőjegyet a tejtermékre, illetve a csomagolásra ott kell rátenni, ahol a tejtermék készült. Aki az állami ellenőrzőjegyet jogtalanul használja, büntetett követ el és két évig terjedhető börtönnel és 500.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, hivatalvesztéssel és politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

Magyar nem szerzhet földet Erdélyben és Bácskában.

A megszállott területeken maradt magyar állampolgárokat súlyosan érinti az oláh és szerb kormány rendelete, amely szerint idegen állampolgárok földvásárlásait «egyelőre» nem jegyzik a telekkönyvbe.

Félmillió egy kutyáért.

A magyar ebtenyésztők ebkiállításán vasárnap mintegy háromszáz kutyát mutattak be. A kiállításon élénk piac fejlődött ki és nem egy fajkutyát bizony félmilliót is meghaladó összegben cserélt gazdát. Az egybegyűlt szépszájú közönség nagy élvezettel nézte a rendőrkutyák versenyt.

Se magasb lelkek, se állatok nem vagyunk, hanem emberek; élünk ezért mint emberek, csak hogy halhafatlan részünk soha ne váljon rabbá.
Széchenyi

Csongrád díszpolgárává választja Schandl Károly dr. államtitkár. Az a nagy szeretet és hála, amely Schandl Károly dr. földművelésügyi államtitkár, a *Csongrádi választókerület* nemzetgyűlési képviselője iránt Csongrád városban megnyilvánult, arra indította a város polgárait, társadalmi különbség nélkül, hogy Schandl Károly dr.-t Csongrád rendezett tanácsú város *első díszpolgárává választják meg.* Csongrád legtekintélyesebb polgárai, élükön *Szedlacsek* István esperes-plébánossal és *Greskovits* Pállal, a Csongrádi Gazdasági Egyesület elnökével, beadványt intéztek Csongrád polgármesteréhez és arra kérték, hogy szeptember folyamán díszközgyűlést hívjon össze és ezen a közgyűlésen azt indítványozzák, hogy Schandl Károly dr. államtitkár Csongrád rendezett tanácsú város első díszpolgárává válassza meg. A város polgársága ezzel halálját fejezi ki Schandl Károly dr. államtitkár iránt, akinek — a beadvány szavai szerint — kétségen felül érdeme, hogy Csongrád nagyközség az év tavaszán rendezett tanácsú várossá alakult.

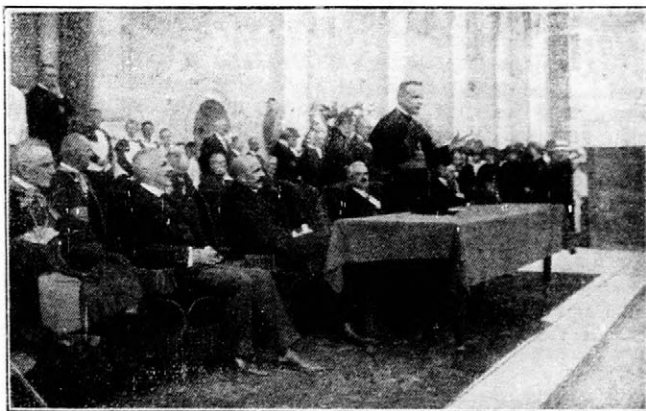
A kormány segítségére siet a nyomorgó diákoknak. A kivetendő autó- és tözsdeadó egyrészt a kormány az egyetemi ifjúság helyzetének javítására kívánja fordítani. A diák szociális intézmények támogatására 1400 millió koronát irányzott elő a kormány és külön 250 milliót utalt ki gyorssegélyként a diákmenzákknak. A főiskolai hallgatók legnagyobb része olyan súlyos nehézségekkel küzd, hogy *tanulmányaik folytatása csaknem lehetetlenné válik.* Az egész nemzetnek érdeke, hogy a jövő generációi minél több alaposan kiképzett és magasműveltségű egyénnel rendelkezzen, mert óriási feladat áll előttük: *Magyarország területi épségének visszaszerzése a kultura fegyvereivel.* Az ország minden rétege belátta, hogy a nyomorgó diákokon segíteni kell s mindenünnen, főként pedig a faluk nyujtának segédkeztet tanuláshoz. A kormány hozzájárult egynapos országos gyűjtéshez is *egységes alapon gabonagyűjtést szervez érdekükben.*

Japán hivatalos jelentés a földrengés borzalmairól. A japán belügyminisztérium hivatalos adatokat közölt a földrengés pusztításairól. Ezek szerint *Tokióban szerencsére nem több a halottak száma, mint 30 000 ember, de Jokohamában tényleg 100.000 ember veszett el. Honda szigetén körülbelül 20.000 lakos halt meg.* A fővárosban a sebesültek száma *százezerre megy, 150.000 fővárosi lakos pedig földönfutóvá lett.* Az ország más területeinek áldozatairól s a földrengés egyéb körülményeiről a hivatalos jelentés nem ad kimutatást. Tokióban az angol hajóraj támogatásával már javában folyik az inségések élelemmel való ellátásának szervezése. Az amerikai Vöröskereszt már eddig is nagy segélyösszegeket gyűjtött. Ujabb földrengésről kaptunk hírt *Kalkuttából.* Vasárnap ott is heves földlökést éreztek. A halottak és sebesültek száma ötven. *Innsbruckból* hétfőn érkezett földrengés híre. Ez szerencsére egészen könnyű volt s *áldozatok nem kívánt.*

Borzalmas orkán pusztított Kecskeméten. Csütörtökön éjjel hatalmas vihar pusztított Kecskeméten. Az orkán tövestől csavart ki százados fákat, kerítéseket döntött ki, háztetőket sodort le. A vihar jegesesővel kezdődött. A város külső részein diónagyságú jég esett. A gyümölcs csaknem mind elpusztult. A katonatelepi állomáson *három teherkocsit kidobott a sinekből a szél hatalmas ereje.* Megrongálódott a telefonhálózat is. Nagy csapás érte a szőlősgazdákat, mert a *szőlők negyven százalékát elverte a jég.* A kár sok milliót tesz ki.

Templomi ünnepségek a hollandi királynő tiszteletére. *Vilma* hollandi királynő 25 éves koronázási jubileuma alkalmával a budapesti egyházak vasárnap ünnepi istentiszteletet tartottak. A hivatalos istentisztelet a Kálvin-téri református templomban folyt le. Az ünnep jelentőségét *Ravasz* László dr. püspök méltatta. A budavári koronázó templomban ünnepélyes misét celebráltak. Istentiszteletet tartottak még a Deák-téri ág. ev. templomban. Az unitárius és izraelita egyházközség is templomi szertartás keretében ülte meg a királynő jubileumi évfordulóját.

Aki ad valamit fogai szépségére és hogy a szája illatos legyen, Amor fogkrémet használjon. Gyár: Pán Laboratórium IV., Régi posta-utca 2. sz. Budapest.

A pécsi katolikus nagygyűlés megnyitása. Zichy Gyula gróf pécsi püspök a Székessyház előtt megnyitó beszédet mond. Mögötte a nagygyűlésen megjelent főpapok és világi előkelőségek.

Adományok a nyomorenyhító mozgalomra. *Meskó* Pál, a Hangya ügyvezető igazgatója, a *Vasárnap* főszerkesztője, a saját személyében 100.000 koronát adományozott a Kisgazdapárt által kezdeményezett nyomorenyhító mozgalomra. Az adományt *Almássy* László, a Kisgazdapárt ügyvezető alelnöke a következő levélben köszönte meg:

«Méltóságos Uram! Kedves Barátom! Te, aki intézet révén valóban az elsők között voltál, akik az általunk kezdeményezett nyomorenyhító akcióit nemcsak teljes egészében átértetted, hanem annak megvalósításához az intézet útján, amelynek élén állasz, azonnal segítőkeztet nyujtottál, most a saját személyedben is hozzájárulsz a jótékony adományok gyarapításához. Kedves kötelességemnek ismerem, hogy humánus jócselekedetedért pártunk nevében és megbízásából őszinte köszönetet mondjak. Fogadd kiváló tiszteletem nyilvánítását. Almássy László ügyvezető alelnök.» — A Futura Szövetkezet elnöksége nevében *Ipolyi-Keller* Gyula elnök a Kisgazdapárt által kezdeményezett és vezetett országos nyomorenyhító akció céljaira *ötmillió koronát adományozott.* A Futura ezt az összeget azonnal rendelkezésére bocsátotta a párt vezetőségének, amely átiratban mondott köszönetet a nagylelkű adományért.

Tötössy műgyetemi tanár hirtelen meghalt. *Tötössy* Béla dr. műgyetemi tanár, európai hírű, az elmúlt vasárnap az utcán elszédült és összerogyott. Mire a mentők megérkeztek, az agyvérzés következtében beállott halált tudták csak megállapítani. *Tötössy* Béla halálhíre országszerte nagy részvétet váltott ki, mert a kiváló tudóst és tanárt rendkívül sokan szerették, tisztelték. Nyegen évig tanított a műgyetemen.

Inségényhító adót vetnek ki az autókra. *Walkó* Lajos, a pénzügyminiszteri teendőik ideiglenes ellátásával megbízott kereskedelemügyi miniszter az elmúlt héten nyujtotta be a nemzetgyűlés elé *a személyszállító autókhoz az inségényhító mozgalom céljára való megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot.* Az inségadó köteles megfizetni mindenki, aki az 1923. év végéig személyszállító autóbilt szerez. Az inségadó tételei a személyszállító autókhoz léőrőszámához képest a következők: *tíz léőrő után 500.000 korona, 11–20 léőrő után egymillió, 20 léőrő után kétmillió.* Aki az inségadót bármilyen módon szándékosan megrovíditja, adócsalást követ el és az idevonatkozó törvény értelmében büntetettik. Az inségadó azoknak a kiadásoknak a fedezésére szolgál, amely kiadások a népjóléti miniszter által az inségét szenvedőknek mérsékelt árú ruházati cikkekkel való ellátására szükségesek.

Árpád-ünnep Pusztaszeren. A *pusztaszeri* Árpád-Egyesület az elmúlt vasárnap rendezte ezidei Árpád-ünnepségét. Már kora reggel hosszú kocsisor indult Szegedről előkelő vendégekkel Pusztaszerre. A misét nagy papi segédlettel *Erdélyi* László egyetemi tanár mondotta. Mise után két szerimajorbéli újszülöttet az emlékműnél *Árpád* névre kereszteltek. Az ünnepség szónoka *Hunyady* Vass Gergely dr. ügyvéd volt. Az ünnepségről hódoló táviratot küldtek a kormányzóknak.

OLVASÓINKHOZ!

A *Budapesti Napilapok Szindikátusa* az elmúlt héten fel-emelte a napilapok árát. Ezzel egyidejűleg emelték a hetilapok kiadói is a lapárakat és az előfizetési díjakat. Olvasóink előtt talán nem kell bővebben indokolnunk, mi teszi szükségessé az áremelést, mindenki ismeri a munkabérvizonyokat s az egyre növekvő drágaságot, ami legnagyobb mértékben a lap előállítására vonatkozik. A papírárok több száz százalékkal drágultak néhány hét alatt, a nyomdai munkabérek s egyéb előállítási költségek is havonta csaknem száz százalékkal is emelkednek. Ilyen körülmények között mi is kénytelenek vagyunk az előállítási többletnek egy részét olvasóinkra hárítani, akik — hisszük — nem fogják sajnálni lapunktól ezt a kis áldozatot.

A Vasárnap egyes száma a mai naptól fogva **200 korona.**

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

negyedévre	1800 K
félévre	3600 K
egész évre	7200 K

Mutatványszámot ingyen küld a

A „Vasárnap“ kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. sz.

Katholikus nagygyűlés Pécsen és Kecskeméten. Szeptember 8-án és 9-én tartották meg Pécsen és Kecskeméten a katolikus nagygyűlést. Mindkét helyen mintegy 20—20 ezer ember jelent meg, hogy tanúságot tegyen hitéről. A pécsi nagygyűlést *Zichy Gyula* gróf megyéspüspök nyitotta meg, majd a katolikus társadalom legelőkelőbbjei tartottak beszédeket az egybegyűltekhez. Szombaton délután eucharisztikus körmenet volt. Kecskeméten megjelent *József Ferenc* királyi herceg is *József* királyi herceg legfőbb védnök képviselőjében. Ott volt *Schioppa* Lőrinc pápai követ, továbbá a kormány képviselői, a legfőbb egyházi, politikai, katonai és társadalmi előkelőségek. A nuncius lelkes beszédet intézett az egybegyűltekhez, majd a pápa Ó szentsége sürgönyét olvasták fel, amelyben áldását küldötte a nagygyűlésre. *Horthy* Miklós kormányzó is melegehangú üdvözlő táviratot küldött a nagygyűlés elnökségéhez. Hétlőn szakosztályi ülések voltak s végül eucharisztikus körmenet zárta be az ünnepet. *Schioppa* Lőrinc pápai követ Kecskeméten hétszáz ezer koronát osztott ki a szegények között. A két nagygyűlés tanúság volt arra nézve, hogy ez az ország keresztény s lakossága minden alkalmat megragad, hogy a keresztény megújulás eszméjét továbbfejlessze.

Láncosok rémnapijai Szegeden. A szegedi piacot vasárnap előzőnlőtték a láncosok és rohamosan fölverték mindenek az árát. Erre a rendőrség pillanatok alatt megszállta és lezárta a piacot és az állomás környékét. A meglepetésszerű rajtaütés természetesen óriási riadalmat keltett. *150 láncost tereltek be a városházára, nyolc hatalmas szekéren vive utánuk a lefoglalt élelmiszereket, amelyeket a déli órákban a városháza előtti térségen elárvereztek és az összegyűlt pénzt az uzsorabíróságnak beszolgáltatatták.* A gyorsított eljárás alapján működő uzsorabíróság a napokban ítélikenzi fog a láncosok felett.

Elsimult az olasz-görög válság. A nagykövetek tanácsa megvitatta az olasz-görög ügyet s *jóváteletként* a következőket állapította meg Görögország részére. 1. A legfelsőbb görög katonai tényszerű Franciaország, Nagybritannia és Olaszország diplomáciai képviselői előtt bocsánatkérő nyilatkozatot tesz. 2. A görög flotta a phaleroni kikötőben a szövetségesek hajói előtt, melyek zászlóikat félárbórcra eresztik, üdvözlést ad le, amelyet ezek viszonzoznak. 3. Görögország kötelezi magát, hogy a legközelebbi idő alatt kiküldteti és példásan megbünteti a bűnösöket. 4. Franciaország, Nagybritannia, Olaszország és Japán képviselői a megfelelő felhatalmazással ellenőrzik a vizsgálati eljárást, amelyet legkésőbb e hó 27-ig be kell fejezni és jelentésüket, végkövetkeztetéseikkel együtt a nagyköveti konferenciához juttatják. 5. Albánia fel fog szóllíttatni, hogy a szövetségközi ellenőrzést megkönnyítse. 6. Az állandó nemzetközi törvényszék meg fogja állapítani a kártérítést. *Ezeket a feltételeket úgy Olaszország, mint Görögország elfogadta. Ezzel az olasz-görög válság elintéztnek is tekinthető.*

Kommunista garázdálkodások az elszakított Nyugatmagyarországon. Az elszakított nyugatmagyarországi részekről nap-nap után érkeznek hírek osztrák kommunisták garázdálkodásáról, főleg a magyar lakossággal szemben. A napokban egy kommunista csoport *Lajtaújfaluban* a keresztülmenő vonatot a szó teljes értelmében *ostrom alá vette*, s míg a vonat ki nem futott a község területéről, az utazóközönség állandó puskatűz alatt volt. Ugyancsak *Lajtaújfaluban* a vasúti pénztárost garázdálkodó kommunisták megtámadták és véresre verték. *Márcfalván* pedig felfegyverzett kommunisták berontottak a községi korcsmába, az ottan csendben iddógáló legényeket kiverték, azután leültek a félig üresen hagyott poharak mellé és hangos tempóval folytatták a dárdidót. Eltávozásukkor több lövést tettek a levegőbe a lakosság megfélemlítésére.

Trónörökös született Belgrádban. *Mária* szerb királyné az elmúlt héten fiúgyermeknek adott életet. Belgrád már hajnalban zászlódszót öltött ebből az alkalomból. Jugoszlávia trónörököse az *István* nevet kapta a keresztelésben.

A hazaáruló újságíró ügye a Tábla előtt. A királyi Itélőtábla az elmúlt héten foglalkozott a hazaáruló hírlapíró: *Szász Zoltán* és társainak ismeretes ügyével. Ez az „újságíró” a bécsi kommunista magyar nyelvű újságokban *valóságos özőnét zúdította Magyarországra a hazugságoknak és a rágalmaknak.* A Tábla megváltoztatta az elsőfokú bíróságnak *Szász Zoltánra* vonatkozó ítéletét és a megállapított két és félévi fogházát és 10.000 korona pénzbüntetést *négy és félévi fogházra és 80.000 korona pénzbüntetésre súlyosbította.* *Gergely Győző* vádiotat bizonyítékok hiányában fölmentette a Tábla és *Bánóczy Sándor* fölmentő ítéletét is jóváhagyta.

Határsértés — egy lábbal. Tréfnak beillő «határc incidens» történt *Csehország és Románia* határán. A *nagypoldái* határon két rutén földműves munkája végeztével leült egy fa alá reggelizni. Gyanútlanul eszegetett, mígnem arra vetődött «Nagyláhország» egy nagybölcse ségű őrjárata, amely mérnöki szemmel vette szemügyre a jámbor földműveseket és rövidesen megállapította, hogy az egyik feltesztel — átlépte a határt. A két szegény embert megragadta erre az őrjárat és minden könyörgés dacára bekísért Szatmárra, ahol a még bölcsebb oláh közigazgatás 10—10 napot sózott nyakába a «határc incidens» okozóinak.

Mázsás harcra a Rábában. A Rábában egy szerencsés halász százkilós harcsát fogott. A szép darab halat egy halkereskedő *egymillió koronáért vette meg.*

Az Észak vértanúi. Harold *Nocie*-nek a *Wrangel-szigetekre* a *Crawford-féle expedíció megmentésére* vezetett expedíciója visszaérkezett *Nomeba.* A mentőexpedíció valamennyi tagja meghalt, egy *eszkimó asszony kivételével.* Az expedíciónak mind a négy halottja amerikai születésű, maga *Allan Crawford* is, aki Torontóban 1901-ben született, tehát *mindössze 22 éves volt.* A szerencsétlenül járt expedíciót 1921 májusában küldték ki a *Wrangel-szigetekre*, hogy megóvjá Nagybritanniának e szigetekre való jogát. A szovjet-kormány ugyanis, mint ismeretes, azzal fenyegetőzött, hogy hatalmába keríti a szigeket.

A minisztériumokban csak 12 órától kezdve fogadják a feleket. A kormány legutóbbi rendeletet adott ki, amelynek értelmében szeptember elsejétől kezdődőleg a minisztériumok tisztviselői *magánfeleket kizárólag déli 12 órától kezdődőleg fogadhatnak* és 12 óra előtt magánfelek még a minisztériumok épületébe sem bocsáthatók be.

Az öfelfáldozó anya. A szabadkai kórházban súlyos beteges fekiúdt a hároméves *Karazól István.* Az orvos megvizsgálta s kiderült, hogy a gyermeknél születése óta rendellenes vakbélfejlődés esete forog fenn. Ezeknél a gyermekeknél a végbél izma gyenge s erre az orvos elhatározta, hogy élő inszalag beültetésével gyógyítja meg a beteget. A fiú anyja hajlandónak is mutatkozott, hogy fia meggyógyulása érdekében a combjából egy darabot kivágyjanak. Az operáció fényesen sikerült s az orvosok kijelentették, hogy a gyermek és anyja rövidesen gyógyultán hagyják el a kórházat.

A francia Sahara-vasút. A franciák most a legkomolyabban foglalkoznak régi tervüknek, a Saharát átszelő vasútnak megvalósításával. Nemcsak nagy gazdasági előnyöket várnak e vasút megépítésétől, mert egész észak-nyugati Afrika termelését ők használhatják ki, hanem katonai szempontból is nagyon fontos nekik az, hogy az ottani emberanyagot könnyebben «aknázhassák ki». Gondoljunk csak a mostani világháborúra, amelyben Franciaország fogyatékos emberanyagát milyen hatásosan tudta pótolni az afrikai hadtestekkel. *A tervezett vasút hossza 2815 km., amelyből 643 km. víznélküli vidékeken megy át.* Az építés költségeire a francia kormány 100 millió dollárt irányzott elő.

Hogyan nyaral a pápa? Rómában rendkívül nagy a meleg. Mindenki elmenekül a fővárosból, még Mussolini miniszterelnök is, akit pedig sürgős teendői Rómához kötnek, *Enzio* fürdőhelyen lakik, ahonnan be-berándul Rómába. Csak egyetlen ember van Róma falai közt, akit hivatása odaköt és aki nem távozhatik: a pápa. Régebben, amikor még Róma pápai állam volt, a pápák a forróság beálltával elhagyták Rómát és a nyarat vagy az albanói tó mellett levő *Castell-Gandolfoi* pompás kastélyban, vagy pedig római nyári rezidenciájukban, a *Kvirindában* töltötték. 1870 óta azonban nem hagyják el a pápák a Vatikán területét és így a Castell-Gandolfoi kastélyban csak a pápa környezetéhez tartozó papok nyaralnak, kivéve *Gasparri* bíboros államtitkár, aki az Appennineken levő *Visto* nevű kis faluban hűsöl, ahol egészen egyszerű kis háza van és ahol egészen egyszerű módon él, mint a falu többi lakosa. XI. Pius pápa különösen érzi a nyaralás hiányát, mert mint ismeretes, *szenvedélyes turista* volt és a nyarat mindig a hegyek közt töltötte. Most abból áll a nyaralása, hogy kocsikázik a Vatikán kertjében, majd *órak hosszát szédítgát*. Hosszasan időzik a piscinánál, a kis halastónál, ahol eteti a halakat, azután egy árnyas ligeten keresztül a *lourdesi kápolnához* megy, amely hű másolata a lourdesi templomnak és a *Madonna-banlangnak*. Onnan azután rövid ima után a kert falához épített *papagáj házba* megy, ahol nagy rikácsolással fogadják a tarkabarka lakók, mert tudják, hogy egy-két jó falatocskát hoz részükre a mindennapos látogató. Van ezek közt olyan öreg madár is, amely állítólag már *tíz pápát élt túl* és még mindig jó egészséggel örvend. Amikor a pápa sorra megkínálta a hangos társaságot valami nyálkassággal, eltávozik és rövid időre betér a IV. *Leó pápa tornyába*, amelynek hűs falai közt töltötte VIII. *Leó* pápa is a nyarat. Innen IV. *Piusnak* úgynevezett reneszánsz kaszinójába megy, ahol szintén megpihen, aztán visszatér lakosztályába.

Oroszország lakossága erősen fogy. A moszkvai lapok közlik a központi statisztikai hivatalnak a legutóbbi orosz városi népszámláláshoz tartozó részletes eredményeit. Kiténik ebből, hogy a kormányzóságokban a lakosság száma mindenütt csökken, így Odesszában 26,2 százalékkal (315.000 lakos), Samarában 14,3 százalékkal (150.000 lakos), Tulában 4,1 százalékkal (123.000 lakos), a Don menti Rosztovban 15,7 százalékkal (231.000 lakos). Egyes helyeken a lakosság ötven, sőt több százalékkal esett vissza. Így például Cherson városában a lakosság száma majdnem 60 százalékkal csökkent. A lakosság csökkenésének oka a rendkívül nagy arányú halálozás és a születéseknek íjesztő csökkenése. A borseviki statisztikai hivatal adatai szerint egyik-másik városban egy hónap leforgása alatt nem született egyetlen gyermek sem. Csak halálozások történtek. Oroszország, amelynek lakossága a háború előtt 176 millió volt, a világháború kezdete óta a következő embertömegeket veszítette el: 2 1/2 millió ember a világháborúnak esett áldozatul, 18 1/2 millió a forradalomnak és 30 millió az éhségnek és a különböző járványoknak.

Tolvajfogás a temetésen. A Magyar Himző- és Fonalipar r.-t. vezetősége följelentette özvegy *Werner Józsefné* nevű alkalmazottját, mert az asszony 40 darab rendkívül értékes hímzett lepedőt ellopott. A rendőrség kutatni kezdett és sikerült megállapítania, hogy *Wernerné*, aki lakásáról is eltűnt, a Batizfalvi szanatóriumba szegődött el mint ápolónő és egy idősebb beteg mellé osztották be. A beteg azonban meghalt és *Wernerné* ismeretlen helyre távozott. Egy detektív erre elment az elhunyt beteg temetésére és a gyászoló közönség soraiban sikerült *Wernernét* fölfedeznie. A kihallgatása után a lepedők egy részét különböző orgazdánál meg is találták. A tolvaj asszonyt letartóztatták.

Vasraverete elmebeteg leányát. A csallóközi *Böny* községben észrevették a csendőrök, hogy *Csóka Boris* 25 éves leány az utcán láncos békókkal járt. A csendőrök kihallgatták a leányt, aki elmondta, hogy apja, *Csóka János* verette a lábára a békókat. Tizenhat hónap óta járt vasravereten, mert korai ifjúságától fogva sok lopást követett el és az ezekből eredő károkat mindig az apjának kellett megfizetni. A leány állítólag nem épelméjű. Az apa kihallgatásakor azt vallotta, hogy végső eszközként nyult a békóhoz, mert a leány többször megszökött hazulról és ilyenkor mindig a tolvajlásnak adta magát. Az apa ellen szülői hatalmának átlépése miatt büntető eljárás indult a dunaszerdahelyi járásbírósnál, a leányt pedig valószínűleg elmeegógyintézetbe szállítják.

Felrobbant ruhaszártószinőr. Az Orczy-út 40. számú házban lakik *Racsek Mátýásné* viccház mesterné. A vicéné ruhamosás után a ruhát fel akarta a konyhában szárításra akasztani s miután más szártókötele nem volt, előszedett egy zsinórt, amelyet a férje annakidején a háborúból hozott haza. A zsinórt *Racsek* né a konyhával elvágta. Elvágás közben a zsinór az asszony kezében felrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy a házban majdnem az összes ablakok kitértek és *Racsek* né balkezezeit a robbantóanyag szétlőcsapta. A súlyosan sértült asszonyt a mentők a Zita-kórházba szállították. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

A Felvidéken nem szabad magyar lapot kérni. Stubnya-fürdőn *Kollár Samu* kereskedésébe betért *Galambos József* szappanfőző és magyar lapot kért. A bolos azt felelte, hogy nála semmiféle magyar lap nincs. Ha *Galambos* újságot akar olvasni, vegyen tót újságot.

— **Micsoda szemtelenség** — felelte *Galambos* —, hogy egy ilyen fürdőhelyen nem árulnak magyar lapot.

— **Nem vagyunk Magyarországon** — felelte vissza *Kollár* — hol magyar lapot muszáj tartani.

— **Hát hol vagyunk?** Hol vagyunk, ha nem Magyarországon, ez itt Magyarország!

Végül a két vitaközött pófozkodásra is került a sor. Emiatt az ügy miatt *Galambos igazat vádjával terhelten került a vádlottak padjára*. A pozsonyi törvényszék most tárgyalta az ügyet s a tárgyaláson megállapítást nyert, hogy a *Jelenvolt tanuk egyike sem érti a magyar nyelvet*. A védő azzal érvelt, hogy államellenes igaztásról nem lehet szó, mert a tanuk a vádlottat meg sem értették. A törvényszék a védő érvelését megadva tette és *Galambost felmentette* azzal a megokolással, hogy a vádirat tartalmát egyáltalán nem vehette a bíróság bebizonyítottak.

Egy amerikai állampolgár rosszul végződött mulatozása a fővárosban. Néhány nappal ezelőtt Budapestre érkezett egy amerikai állampolgár, aki egyik este betévedt egy mulatóhelyre, ott megismerkedett két nővel, akik záróra után őt kocsiban lakásukra vitték. Itt opiumos cigarettával kínálták meg az amerikai vendéget, aki elvesztette az eszméletét és körülbelül egy napig igen mélyen aludt. Másnap az amerikai egyik mellékutcaiban ébredt fel az utca közeletén. Azonnal észrevette, hogy 12.000 dollár és más külföldi valutákat tartalmazó tárcája eltűnt. Azonnal feljelentést tett a rendőrségen, mivel azonban sem a két nő személyleírását, sem a mulatóhelyet, vagy a lakás címét, ahol volt, nem tudta megadni, a rendőrség nagyon nehezen tud nyomra akadni. A nyomozást ennek ellenére is a legerélyesebben folytatják.

Egy megvadult bika garázdálkodása. A szabadbattyáni állomásról a közeli uradalom egy magyar bikáját akartak felszállítani Budapestre. A bika az állomáson a mozdony fűtülésétől megvadult, kiszakította magát kísérői kezéből és vérbenforgó szemekkel tört az állomáson egyeseregett utazóközönség felé. A közelgő állat a perronon várók között nagy riadalmat okozott s mindenki fejvesztetten menekült az állomás várótermeibe. A bika az állomás épülete előtt egy pillanatra megtorpant, majd a sinek mentén dühös vágatással rohant el. A megvadult bikát a szomszédos község határában sem tudták megfékezni és mert felős volt, hogy emberéletben is kárt tesz, az uradalom intézője egy kukoricásban szügyönlötte.

TRÉFÁK

Katonáéknál.

Örmester (egy ujoncot állít ki őrnek): Ha észreveszed, hogy jön az ezredes, szaladj értem, itt leszek a kocsmában. Megértetted?
Ujonc: Igenis!

Örmester (már másodszer jön vissza érdeklődni): Még mindig nem volt itt? Ha észreveszed, hogy jön, csak jöjj ám?

Közben jön az ezredes, az ujonc tiszteleg neki s azután megkérdi:

— Ugyebár, az úr az ezredes?

— Hát persze, hogy én vagyok!

— No hát akkor csak azt mondom, lesz magának nemulass... az örmester úr már kétszer is kereste. (Beküldte: *Hankóczy Pál*.)

Ó, boldog házasság...!

— Mondja, maga főz a felesége?

— Persze. Különböznem járnék vendéglőbe!

Két barát beszélget.

— Öregem, én már sok képedet láttam, de mindegyiken feketére fested az angyalok haját. Miért?

— Hehehe...? Mert a feleségem szőke!

— Hallom, tegnap sok vendég volt nálatok.

— Igen. A feleségem most ünnepelte harmadszor a negyedik születésnapját.

A házastárs asszony ráripakodik a férjére:

— Ne mondd, hogy a házad, kerted, asztalod, hanem házunk, kertünk, asztalunk.

— Jól van. Most megyek öltözni és megkeresem a vadász-nadrágunkat.

A póruljárt Krausz.

A fürdőorvosnál az első vizit 10 000, a második és a többi 3000 korona volt. Krausz, amint a fürdőbe érkezett, rögtön megtudta ezt és a következő ravasz fogással állított be az orvoshoz: — Doktor úr, már megint elföttem. Milyen orvosságot használjak mostan?

— Én most látom először magát! — feleli az orvos.

— Pedig tegnap itt voltam.

— Úgy hát — mondja északapva az orvos — fizessen 3000 koronát és szedje tovább azt az orvosságot, amit tegnap rendeltem...

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Kocsidy János Zengővárkonyról.)

2. Belürejtvény.

n á r n á r n á r n á r
O

(Beküldte: Schlichter Mihály Mozsgórol.)

3. Betürejtvény.

Sándor, Tamás, Antal, Napoleon, Tibor, István, Noémi,
Nándor, Aladár, György, Károly, Ottó, Nárcisz.

E nevek kezdőbetűi egy nagy császár nevét adják.

(Beküldte: Soós Lajos Gyimóthról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 40-ik számunkban közöljük.

A 34-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Kölcsonkönyvtár.**

2. Betürejtvény: **Bence.**

3. Számrejtvény: **Egetvívó asszonyszív.**

(Tisza, vonó, szeg, vív, e, s)

Megfejtették: Tüzes István, Borbás Ferenc, Szijártó Péter, Szijártó Szabó Benjamin, Szalay Margit, Kovács István, ifj. Molnár István, Szücs László, Makai Zoltán.

Jutalomkönyvet nyertek: **Tüzes István (Budapest), Szijártó Szabó Benjamin (Szentés), Szücs László (Kisfalud), Makai Zoltán (Csongrád), Szalay Margit (Szeged).**

A 35-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember hó 9-én.)

Vetőmagvak. Árak nyersáruért métermázsánként: Biborheremag 130.000—140.000, ősi borsó 80.000—90.000, szösösbükköny 300.000—320.000, mák 300.000—310.000 K.

Takarmány. Rétiszéna elsőrendű ó 22.000—27.000, másodrendű ó 15.650—24.000, harmadrendű csomagolásra 8000—14.950, nádtakarmány, száraz 6000—7000, muharszéna 23.000—29.000, lucernaszéna 30.000—38.000, alomszalma 8000—12.000, zsupszalma 11.000—14.500 K métermázsánként.

Budapesti juhvásár. Feljavított juh 2250—3300 koronáig kilogrammonként élősúlyban.

Budapesti műtakarmánypiac. Korpa 330, 8-as takarmányliszt 460, konkoly 530, malátacsira 460, szárított répaszelet 450, szárított moslék 100, lótap 220 korona. Egyéb cikkek forgalom nem volt.

Tenyészállatok és jármosókrök. Elsőrendű erdélyi prima tarka jármosókrök 5500—6500, elsőrendű tarka jármosókrök 5500—6500, másodrendű tarka jármosókrök 5000—5500, friss fejős és vemhes tehének 5500—7000, 1½ éves üszök és tinók 4500—5500 korona kilogrammonként élősúlyban.

Vágóállatvásár. Ökör, legjobb 4400—5000, kivételesen 5100—5500, közép 3000—4200, silány 2000—2900, bika, jobb 4000—4700, kivételesen 4800—5400, silány 3000—4000, tehén, jobb 3500—4600, kivételesen 4600—5200, silány 2000—3200, kicsontozni való 1900—2100, növendék 2800—3200 K kilogrammonként élősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 6800—7500, közép 7200—8000, nehéz 7500—8000 K kilogrammonként.

Nyersbőr. Marhabőr budapesti vágóhidon 8000—9000, tarka 9100—9250, sómentesen, szarv és csont nélkül 13.500—14.500, borjúbőr zölden, fejfel, rövid lábball 12.000, sómentesen 15.000—16.000, száraz, fejfel 2s.000, fej nélkül 32.000, juhbőr, magasgyapjas 6000, rövid gyapjas, szűcs részére 6600—7200, timár részére 5600—6000, gorombagyapjas 7200—7600, írha 5200—5500, durvagypjas 6200, németgyapjas 5200 K kilogrammonként. Lóbbőr 220 cm-en felül 140.000—150.000 K.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje aug. 24-től 750, tejszín habnak 5000, tejfél 1600—2400 (nagyban 1600), teavaj elsőrendű 15.000 (nagyban 13.000), másodrendű 12.000, harmadrendű 10.000, tehéntúró 1400 (nagyban 1200), juhtúró elsőrendű 5500—6600, másodrendű 4500, juhsajt 5200, ementáli 11.500, grói 10.000, trappista 8000—9000 (nagyban 6500—7600) korona kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 80—1000, petrezselyem 800—1000, kalarabé levéllel 180, vöröshagyma 340—360, fokhagyma 380—550, fejeskáposzta 360—400, kelkáposzta 500—600, burgonya fehér 190, sárga és rózsá 230—240, paradicsom 700—850 K kilogrammonként, zöld paprika, apró hegyes 10—40, nagy, tölteni való 50—80 K darabonként, tök 200—300, uborka salátának 380—600, savanyítani való 550—700 K kilogrammonként, zöldségtengeri 1 cső 110—160, zöldbab 700, vajbab 850—1100, virág kel (karfiol) 1200—1500, torma édes 1600—2000 K kilogrammonként. Alma közönséges válogatott 900—1500, körte közönséges válogatott 800—1600, szilva magvavaló, kék 1200, őszibarack magvavaló 2400—6000, csemegeszőlő 1100—2000, kevert fajú szőlő 1600, sárgadinnye, faj 900—1400, görögdinnye, faj 400—500, dióbeli 7000—9500, mogoróbeli 22.000, mandula, héjazott 18.000—22.000 K kilogrammonként.

Bor. A mustárak még nem alakultak ki. Óborokat 10 százalékosakért 700—800 K-ás alapon, jobb fajtájú borokat pedig megfelelően drágábban vásárolnak.

Szegedi állatárak. (A Szegedi hús- és vásárpénztár r.-t. jelentése.) Élőárak: Marha 2000—3500, növendék marha 1800—3200, borjú 4000—5000 korona élősúlyban, hizott sertések 4500—7000, juh és bárány 2000—3200, öltött (hasított) sertések 6500—9200 korona.

Idégenpénz nemek legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos árfolyása 1923. évi szeptember hó 11-én: Napoleon arany 69.200 K, angol font 92.100 K, dollár 20.650 K, francia frank 1170 K, német márka 0-09 f, olasz lira 911 korona, osztrák korona 29-60 f, román lei 103K 10f, cseh korona (szokol) 619 K — f, svájci frank 3-80 K, szerb dinár 2-20 K 20 f, lengyel márka 9-65 fillér. Zürichben 100 magyar koronáért 0-03 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héj Imre dr.**

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsírosbőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhető be a

„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

ÚJ SZABADALOM!

MORZSKA

A Vladár-féle MORZSKA kézi kukoricamorzsoló. A kézfejre csatolva könnyen és gyorsan lehet vele morzsolni. A lemorzsoló szakmák sértetlenek és vetésre alkalmasak. Kitiűző szakképzésűek az összes érdekelt gazdasági egyesületektől és magán gazdaságoktól. Kiseb és nagyobb alakban, jobb vagy hal kézzel. Beszerzhető: Vaskereskedések, „Hangya” és egyéb szövetkezetekben. Nagybani elárúsítás kizárólag viszonteladókknak. Vladár-féle „Morzská” vállalat Budapest, IX., Kinizsy-u. 12., hol az érdeklődőknek a készülék használatára kézséggel bemutatattik. Telefon: József 59—73.

Elbeszélés

Irtá: NyáryAndor

(4. folytatás.)

András ránézett a leányra:

— Mert elvitte a karom a talián golyó... Mert...

Elcsuklott a szava:

— Nyomorék vagyok!

Iliána fölsikoltott:

— András!

Nagy, lélekvergődő csend következett, szinte lehetett hallani a két szív dobogását.

Balog András elnézett a völgybe... Tarka virágszőnyegeket terített a tavasz a zöld gyepmásztra... Azt nézte András... Nézte, aztán megszólalt, mintha magának beszélne, mintha ki akarná lottyantani lelke poharából a bánatvizet, amely már nem fért oda.

— Ezért nem mentem el hozzátok, Iliána — mondta csendesen és tovább nézte a völgyet. — Nem illik hervadt virág a menyasszonyi koszorúba.

Szomorúan lehajtotta a fejét:

— Nem illik csonka legény a viruló leány mellé.

Iliána megrettent. Csak most értette meg a legény szavait. Nagyon szerette Andrást, nagyon fájt szívének a keserű szó. Hirtelen gondolat támadt a lelkében.

— András! — ragadta meg a legény karját s bánatos szemeit ráemelte.

András a leányra nézett.

Iliána eleresztette a legény karját, kissé távolabb húzódott tőle s szemei megvillantak:

— Neked beszéltek rólam valamit!

András biccentett:

— Beszéltek.

Iliána az ajkába harapott:

— Mit beszéltek?

András letépett egy fűszálat, forgatta, babrálgatta, aztán apró lyukakat bökődött vele a homokba, aztán vállat vont:

— Sok mindent, Iliána...

Mélyet sóhajtott.

Már nem bökődött a fűszállal, maga elé meredt, mintha a nagy fájdalom megbénította volna izmait.

— Azt beszélük, — kezdte halk, fojtott hangon — hogy Balog András karját leszakította a talián golyó... Aztán meg azt beszélük, hogy Marosán Iliána szeme szebben ragyog, mint hat évvel ezelőtt.

A szava nagyon szomorúra változott:

— Aztán meg azt is beszélük, hogy Szomesán Dumitru-nak mind a két karja megvan...

Mélyen lehajtotta a fejét.

— Jobban át tudja ölelni a leány derekát, mint a félkezű Balog András.

Iliána szaporán lélekzett, sírni szeretett volna, de megkéményítette a szívét: Nem!... Itt a sírás nem használ, szembefordult hát a legénnyel:

— Te elhiszed, hogy én szeretem Szomesán Dumitru-t? Alig bírta kimondani a szavakat.

András a leányra nézett:

— Azt mondják.

Iliána arca haragos lángot vetett:

— Ki mondja?

Balog András vállat vont:

— Beszélük.

Maga alá húzta a lábát.

— Az ilyen beszédnek nincs gazdája. Támad, mint az útszéli gomba. Senki se veti. Csak van. Bedobják a kapun, mint a harapós kutyának a koncot, hogy pusztuljon tőle.

Rákönyökölt a térdére:

— Nekem is így dobták be... a kapun... aznap, hogy meggyűttem.

Keserűen bólogatott:

— Már pusztulok tőle, mint a harapós kutya... mint a sorvadó gyertyaszál.

Vad, kétségbeesett harag kapott a szívébe, hátraszegte a nyakát s befenyegtetett a levegőbe:

— Tépett volna darabokra a talián golyó!

Hirtelen összeroppant, tenyerébe temette az arcát:

— Csak ezt meg ne értem volna.

Elgondolkozott:

— Mit ér nekem az élet, ha te nem szeretsz, Iliána? — mondta szomorúan és maga elé meredt.

Iliána nem bírta tovább visszatartani könnyeit, kitört belőle a fájdalom, mint a lefojtott robbanószer, amikor szétveti hitvány tartályát és sírt, panaszkodott, beszélt s a nagy

fájdalomban kibeszélte szívének minden édes titkát, szerelmét.

András hallgatta... aztán a leányra nézett... nézte... bágyadt arca pírulni kezdett, a keble mindig gyorsabban mozgott, fénytelen szemében megcsillant az alvó tűz, aztán a zokogó leányt lobbanó szerelemmel a keblére rántotta.

Iliána meglapult, mint a fázós kis madár, odasimult a legény keblére, behunyta a szemét és lázas, szaggatott szavakat suttogott:

— Szeretlek, most jobban, mint bármikor... Két kezem három kéz dolgát végzi és azt mondjuk, hogy te végezted... Én leszek az édesanyád és gondozlak, mint az édesanya a gyermekét... Te leszel az édesapám és ápollak, mint gyermek ápolja az édesapját, ha az öregség dologtalaná teszi...

És beszélt, csacsogott, mint a csacsogó patak.

András ráhajtotta fejét a leány vállára. Ugy érezte, még sohasem volt olyan boldog, mint ebben a percben. Ugy érezte, hogy a hatévi szenvedést még egyszer átzenvedné ezért a pillanatért. Ugy érezte, hogy érdemes volt elveszíteni a karját ezért a boldogságért.

(FOLYTATJUK.)

... Aztán a zokogó leányt lobbanó szerelemmel a keblére rántotta...

PÁLINKAFŐZŐ

és egy
darabból
Kalapált

**vörösréz mosó- és
lekvárfőző-üstök**

legjutányosabban kaphatók

NAGYIGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapított 1884. Telefon: József 115-14.

ILIGS R.
puskaműves

Budapest, VIII., Vas-utca 15/b.
Elvállal mindenemű fegyver-
munkákat jó árával és mellett.

**Vörösréz
pálinka-
főző-
üstök és**

vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivételben
Máthé András rézműgyár, Ujpest, Károly-
utca 11. Nyugattól 10 villamossal. Telefon: 140-06

Hungária-drótfonatok
a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedli
gyártója:

Haideker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. ker., Öllői-út 48/27. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
Rozsdásodás ellen kétszer kátrányozott tüskés-
sodrony kilója 400 korona.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden elő-
leg nélkül, szorosán a megállapított juttal-
lékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

**Hangszerek
és
gramofonok**
engedélyes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihálynál
Budapest, József-körút 9. szám.

Ruházati**szükségletét**

legelőnyösebben a
„**HANGYA**“
vidéki szövetezeteiben
szerezheti be.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső- és belső gummikat,
láncok, pedálok, nagybani gyári árban
javításokat, nikkelezés és zománcolásokat
mértanukunk felügye-
lete alatt készítünk.
LÁNG J. és FIA
Budapest,
József-körút 41. sz.

Árjegyzék ingyen.

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz
Székely Emil Király- u. 51. Tel: József 105-35.
(Teréz-templom m.)

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖKET,

központi szerelő-
déket, mosóüstöket,
valamint tejgazdasági
csikóöket készítek és
raktáron tart
Szemenyel Lajos
Féműves, önzöl és gép-
műhelye Budapest, IX.,
Remete-utca 34. szám.

A Magyar Gazdák
Biztosító Intézete
a **Gazdák**
Biztosító
Szövetkezete
Igazgatóság: Budapest, Üllői-út 1.

Dr. Héray Andor

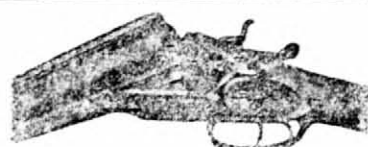
Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett
ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákóczi-utca 11., földszint 1.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből.
RÉZGÁLIC - RAFFIA - RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-Turul-
és Vermorol-rendszer
szőlőpermetezők
székénykeverők, bűti és egy-
kezes kénporozó gépek a legol-
csóbb gyártáron beszerezhetők
SZONTÁGN PÁL rézár-
gár (Cégfőnök Jerenyi Samu)
Budapest, IX., Öllői-út 10. sz.

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.

Elvállal mindenféle fegyver javítását, átalakítá-
sát és felújítását. — Eladó: elsőrendű gyártmányú
golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-
fegyvereket. — Legjobb minőségű mindenemű
golyós, sörétes töltények, löszerek.

**Szívó-
gázmotor**

azonnal kapható
gabonatorlesztésre is.

Cím:

Kellner Antal és Fia
Budapest, Berliini-tér 4.

Ékek, ekealkatrészek,

boronák, kapálóékek, fűkaszálok,
marokrakó és kévektől aratógépek,
lógerelyék, kézi-járgányosok,
motoros- és gőzesplőkészletek,
mezőkovácsok, répavágók, darálóok,
**morzsolók és minden egyéb gazda-
sági gép és szerzőm a**

„**HANGYA**“ mezőgazdasági
géposztályánál
szerezhetők be legjutányosabban.

DRÓTKERÍTÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ÉS HAMVAI
sodronyfonat és sziltadrák készítői
Budapest, VIII., Közttemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek
részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés e g e s z nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., 1. em. 1. (Rókussal szemben.)

**Gőz-
cséplőkészlet**

hat lőerejű Máv. gyártmány,
azonnal kapható
gabonatorlesztésre is.

Cím:

Kellner Antal és Fia
Budapest, Berliini-tér 4.